

Asia: VN/18611/2026

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle Suomen perustuslain 25 §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Tulisiko perustuslaissa säädettyä vaalipiirien vähimmäis- ja enimmäismäärää laskea nykyisestä kahdestatoista ja kahdeksastatoista esityksessä ehdotettuun yhdeksään ja viiteentoista?

Kyllä

Perustelunne

Pidän esitystä oikeansuuntaisena ja kannatettavana askeleena kohti vaalijärjestelmän parempaa suhteellisuutta. Se mahdollistaisi vaalipiirien vähentämisen, joka pienentäisi käytännössä piilevää äänikynnystä ja parantaisi edustajapaikkojen jakautumista suhteessa puolueiden saamiin ääniosuuksiin. Tämä on demokraattisen järjestelmän kannalta myönteinen kehityssuunta.

Onko teillä muuta lausuttavaa esityksestä?

Esitys on kuitenkin kokonaisuutena riittämätön. Vaalipiirejä ei tarvita lainkaan, sillä alueellinen edustus toteutuisi ilman niitäkin. Äänestäjät valitsevat joka tapauksessa ehdokkaita, joiden he katsovat ajavan oman alueensa etua tai muuta heidän arvojensa mukaista politiikkaa. Alueellinen näkökulma ei siis katoa, vaikka vaalipiirit poistettaisiin. Ilman vaalipiirejä se vain toteutuisi äänestäjien henkilökohtaisilla valinnoilla, ei hallinnollisen rakenteen kautta.

Vaalipiirittömyys lisäisi myös valinnanvapautta. Kaikki äänestäjät eivät äänestä ensisijaisesti alueellisista lähtökohdista, vaan painottavat esimerkiksi valtakunnallisia linjauksia, arvoja tai asiantuntijuutta. Nykyinen järjestelmä rajoittaa tätä valinnanvapautta tarpeettomasti. Ilman vaalipiirejä jokainen äänestäjä voisi valita ehdokkaansa koko maan laajuisesta joukosta, mikä vahvistaisi demokratian toimivuutta ja äänestäjän vaikutusmahdollisuuksia.

Pidän siis esitystä askeleena oikeaan suuntaan, mutta katson, että todellinen ja kestävä ratkaisu olisi siirtyminen järjestelmään, jossa vaalipiirejä ei ole lainkaan. Tämä poistaisi tarpeettomat

rakenteelliset vinoumat, parantaisi suhteellisuutta ja lisäisi äänestäjien yhdenvertaisuutta sekä valinnanvapautta.

Sarén Jouko
Kahden asian liike ry